

LIBERAAL GROEN: PROGRAMMASUGGESTIES GR 2018

Inhoudsopgave

INLEIDING PROGRAMMASUGGESTIES LIBERAAL GROEN GR 2018.....	2
Over thematisch netwerk Liberaal Groen.....	2
Uitgangspunten voor de programmasuggesties.....	2
Algemene uitgangspunten.....	2
Vier transitiepaden voor reductie van CO ₂ : geef prioriteit aan gebouwde omgeving.....	3
PROGRAMMASUGGESTIES LIBERAAL GROEN GR 2018	4
Leidraad 1.1 Wonen: <i>Streven naar energieneutraliteit voor alle vergunningplichtige bouw</i>	4
Leidraad 1.2 Afval, water, riool: <i>Motto “afval is grondstof”</i>	4
Leidraad 1.3 Natuur: <i>Stimuleren van de leefbaarheid</i>	4
Leidraad 1.4 Mobiliteit: <i>Stimuleren van emissieloze mobiliteit</i>	5
Leidraad 2.1 Ruimte voor mensen: <i>Lokale initiatieven versnellen de energietransitie</i>	5
Leidraad 2.2 Ruimte voor ondernemers: <i>Ondernemers versnellen de energietransitie</i>	5
Leidraad 2.3 Duurzaamheid: <i>Leg een scherpe ambitie voor CO₂-reductie vast</i>	5
Leidraad 5.2 Overheid zit je niet in de weg: <i>Voorbeeldrol op gebied van duurzaamheid</i>	6

INLEIDING PROGRAMMASUGGESTIES LIBERAAL GROEN GR 2018

Over thematisch netwerk Liberaal Groen

In Maart 2018 zijn er gemeenteraadverkiezingen. De landelijke VVD heeft een “Leidraad gemeentelijke verkiezingsprogramma’s 2018-2022” opgesteld (zie MijnVVD).

Liberaal Groen is het thematisch netwerk binnen de VVD dat een duurzame economische groei voorstaat.¹ Liberaal Groen onderschrijft met kracht dat de VVD juist ook op gemeentelijk niveau verantwoordelijkheid neemt voor verduurzaming van onze samenleving. Liberaal Groen heeft punten opgesteld vanuit haar specifieke aandachtsgebied, die als aanvulling op de leidraad kunnen dienen voor de lokale VVD-netwerken.

Uitgangspunten voor de programmasuggesties

Algemene uitgangspunten

Duurzame ontwikkeling is ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen. (definitie van de VN-commissie Brundtland, 1987)

We erkennen het probleem en gaan de uitdaging aan.² Erkenning van het belang van het mondiale vraagstuk van energie, klimaat, voedsel en water, en verdeling van welvaart als de belangrijkste uitdaging voor een groeiende wereldbevolking. We nemen nu beslissingen voor de welvaart en het welzijn van volgende generaties. Voor liberale politiek is dat een topprioriteit.

Vrijheid kan niet zonder verantwoordelijkheid³. Het liberale streven naar vrijheid brengt de verantwoordelijkheid met zich mee om aan de grote mondiale vraagstukken substantieel bij te dragen, ook op nationaal en lokaal niveau. Daarvoor stelt de overheid de kaders en schept de overheid de voorwaarden. Daarbinnen geven individu, bedrijf of organisatie uitvoering aan hun handelen. Want vrijheid kan niet zonder verantwoordelijkheid.

"**Ecocity**" is a city designed with the consideration of environmental impact, inhabited by people dedicated to minimization of required inputs of energy, water and food and waste output of heat, air pollution and water pollution.⁴

Het Klimaatakkoord van Parijs is leidend. De Tweede Kamer, ook de VVD, heeft het akkoord op 25 januari 2017 geratificeerd (alleen de PVV stemde tegen). Het lokale VVD-verkiezingsprogramma maakt de vertaalslag van dat akkoord naar de lokale situatie. De VVD is voorstander van sturen op één leidende doelstelling: reductie van CO₂-uitstoot.

¹ Liberaal Groen is het thematisch netwerk binnen de VVD dat een duurzame economische groei voorstaat. Liberaal Groen bespreekt de hedendaagse uitdagingen op het gebied van milieu, energie, klimaat, water, voedsel, sociale cohesie en mondiale verdeling van welvaart. Liberalen, van binnen én buiten de VVD, treffen elkaar om samen stappen te zetten in verduurzaming van politiek en beleid. Liberaal Groen is opgericht in 2008 en is sinds september 2016 een thematisch netwerk binnen de VVD.

² <http://www.liberaal-groen.nl/standpunten/>

³ <http://www.liberaal-groen.nl/standpunten/>

⁴ Definitie uit: “Ecocity Berkeley: Building Cities for a healthy Future” (Richard Register)

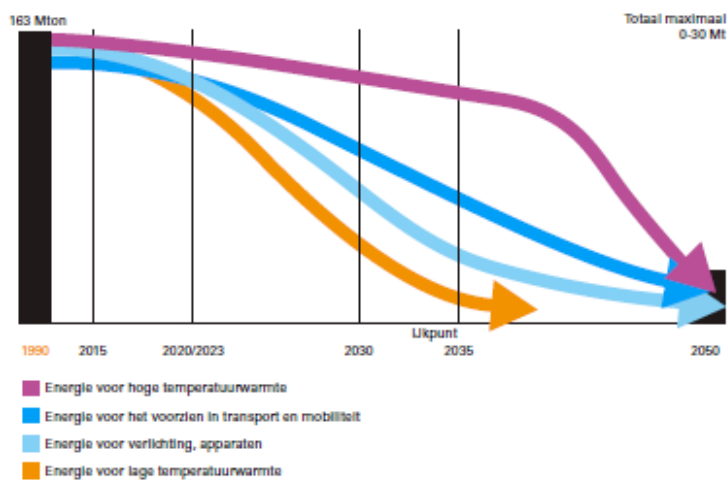
De vervuiler betaalt. Dit is voor de VVD een belangrijk uitgangspunt dat onlosmakelijk verbonden is met verantwoordelijkheid nemen voor duurzame ontwikkeling.

Vier transitiepaden voor reductie van CO₂: geef prioriteit aan gebouwde omgeving

Op verzoek van VVD-minister Henk Kamp heeft de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur (RLi) in 2015 het rapport “Rijk zonder CO₂”⁵ opgesteld. Daarin wordt aangegeven hoe we in 2050 nagenoeg CO₂-neutraal kunnen zijn.

Onderstaande figuur geeft de vier transitiepaden die de RLi onderscheidt:

1. hoge temperatuurwarmte (industrie)
2. transport/mobiliteit
3. verlichting/apparaten
4. lage temperatuurwarmte (vooral gebouwde omgeving).

Het minst lastige transitiepad is lage temperatuurwarmte. Daar zijn technologieën voor beschikbaar, waarmee de hele gebouwde omgeving rond 2035 CO₂-neutraal kan zijn. Daarom ligt het voor de hand dat de lokale politiek dat pad de hoogste prioriteit geeft.

⁵ [Rijk zonder CO₂, naar een duurzame energievoorziening in 2050](#) (Raad voor leefomgeving en infrastructuur, 2015)

PROGRAMMASUGGESTIES LIBERAAL GROEN GR 2018

Leidraad 1.1 Wonen: *Streven naar energieneutraliteit voor alle vergunningplichtige bouw*

Leidraad 1.1 ... Waar je goed en betaalbaar kunt wonen

- Om de doelstellingen voor reductie van CO₂-uitstoot te kunnen halen streeft de VVD naar energieneutraliteit voor alle bouw en verbouw die vergunningplichtig is. Dit is ook goed voor de werkgelegenheid.
- Nieuwbouwwijken worden niet meer op het gasnet aangesloten en zijn energieneutraal. Daar zijn al goede voorbeelden van in Nederland. <Gemeente> creëert hiervoor de benodigde experimenteerruimte.
- De gemeente toont haar voorbeeldfunctie bij nieuwbouw en renovatie van alle gemeentelijk of maatschappelijk vastgoed. Denk daarbij bijvoorbeeld aan sportzalen, die vaak platte daken hebben, met veel ruimte voor zonnepanelen.
- In het domein van “lage temperatuur warmte” (vooral warmte voor de gebouwde omgeving) zal de lokale overheid regie voeren, met name omdat hier geen sprake is van een landelijke infrastructuur. Dit draagt ook bij aan risicospreiding voor de continuïteit van levering.
- Voor bestaande bouw zal <Gemeente> een plan van aanpak maken voor het energieneutraal maken. Elementen daarin: wijk voor wijk kijken hoe gas vervangen wordt; in kaart brengen of er potentie is voor geothermie; prestatieafspraken maken met woningcorporaties in lijn met de afspraken van het Energieakkoord; stimuleren pilots met nul-op-de-meter-woningen.

Leidraad 1.2 Afval, water, riool: *Motto “afval is grondstof”*

Leidraad 1.2 ... Waar je afval makkelijk kwijt kunt, het water schoon is en het riool gewoon werkt

- Omdat de VVD vindt dat de vervuiler betaalt, wil de VVD de rioleringsheffing koppelen aan het waterverbruik.
- De VVD is voorstander van het verminderen van de verstening in de openbare ruimte en op privé terreinen, om de kans op overbelasting van het rioolstelsel te beperken.
- <Gemeente> stimuleert de transitie naar een circulaire economie en zet dus maximaal in om het volume aan afval zo veel mogelijk te reduceren. Motto: “afval is grondstof”. Einddoel: niet meer hoeven recyclen, want dat is nog beter dan recyclen.⁶
Daarbij is het streven om materialen (lokaal) op een zo hoog mogelijk waardeniveau te gebruiken; dus liever het stimuleren van hergebruik dan het verbranden of storten van waardevolle grondstoffen. En stevig inzetten op reparatie van o.a. textiel en elektrische apparaten; dat levert een bijdrage aan lokale werkgelegenheid en voorkomt onnodig transport.

Leidraad 1.3 Natuur: *Stimuleren van de leefbaarheid*

Leidraad 1.3 ... Waar je kunt genieten van de natuur

- <Gemeente> stimuleert de leefbaarheid in de openbare ruimte: openbaar groen als gelegenheid

⁶ Liever hergebruik van onderdelen uit een gebouw dan het puin gebruiken als grondlaag voor een nieuwe weg. En stevig inzetten op reparatie van goederen; dat levert ook nog werkgelegenheid op.

voor 'ontmoeten' en ontspannen, tegengaan van hittestress tegen, beperken van wateroverlast.

Leidraad 1.4 Mobiliteit: *Stimuleren van emissieloze mobiliteit*

Leidraad 1.4 ... Waar vervoer van A naar B vlot gaat

- De VVD stimuleert emissieloze mobiliteit. Dat is goed voor de luchtkwaliteit in onze leefomgeving (en dus voor de gezondheid), goed voor reductie van de CO₂-uitstoot en goed voor aanjagen van innovatie .
- Dus ruim baan voor fietsen met ruimte voor doorgaande fietsroutes, verduurzaming van OV en taxi's, ruimte voor emissieloze voertuigen i.p.v. milieuzones.
- De VVD is voor optimalisatie van alle bestaande verkeersstromen. Doorrijden i.p.v. stilstaan. Groene golf waar mogelijk. Ringwegen om steden heen i.p.v. verkeer file rijdend door de stad.
- <Gemeente> stimuleert de bevoorrading van de binnenstad en dicht bewoonde winkelgebieden met emissieloze vervoersopties, inclusief bijv. trams buiten de reguliere dienstregeling.
- <Gemeente> biedt ondernemers ruimte om de benodigde infrastructuur voor emissieloos vervoer uit te bouwen. En <Gemeente> geeft zelf het goede voorbeeld met deze infrastructuur bij eigen accommodaties, ook bij eigen sport- en cultuuraccommodaties.

Leidraad 2.1 Ruimte voor mensen: *Lokale initiatieven versnellen de energietransitie*

Leidraad 2.1 ... Waar mensen volop de ruimte krijgen

- De VVD gelooft in de kracht van inwoners van <gemeente> , zeker ook bij lokale initiatieven voor de energietransitie "van fossiel centraal naar hernieuwbaar decentraal".
- <Gemeente> stimuleert het ontstaan van en de activiteiten van lokale energiecoöperaties, zowel van inwoners als van ondernemers.

Leidraad 2.2 Ruimte voor ondernemers: *Ondernemers versnellen de energietransitie*

Leidraad 2.2 ... Waar ondernemers volop de ruimte krijgen

- Energieproductie, ook nieuwe lokale initiatieven, blijft een private activiteit die in concurrentie plaatsvindt. De infrastructuur voor transport van energie blijft publiek, d.w.z. "vrij toegankelijk" voor aanbieders van energie.
- Warmte vormt een significant deel van de totale energievraag, waar nu nog in voorzien wordt door aardgas. Nieuwe technieken (o.a. geothermie, warmtenetten, warmtepompen) zullen de rol van gas gaan overnemen. Warmte wordt een sterk lokale en deels regionale activiteit, met vele aanbieders. Dit vergt een transitie van het bestaande gas-marktmodel naar een warmte-marktmodel. De (lokale) overheid steunt deze transitie zoveel mogelijk.
- De VVD is tegen langdurige exploitatie subsidies op welke vorm van energievoorziening dan ook. Marktrijpe en opschaalbare lokale initiatieven kunnen wel rekenen op implementatiesteun.

Leidraad 2.3 Duurzaamheid: *Leg een scherpe ambitie voor CO₂-reductie vast*

Leidraad 2.3 ...En waar duurzaamheid in het teken staat van ondernemen

- <Gemeente> wil in 20xx CO₂-neutraal zijn.⁷ <Gemeente> heeft een realistisch plan met tussenliggende mijlpalen.⁸ Het doel wordt bereikt door een combinatie van energiebesparing en lokale opwekking van energie, die vastgelegd worden in een besparings- en een opwekplan. Zo dienen de ambities als motor voor de verduurzaming.
- In 2022 heeft is yy% van deze doelstelling gerealiseerd. <Gemeente> rapporteert transparant en frequent over de behaalde resultaten.
- <Gemeente> biedt ruimte aan innovaties, door te sturen op doelen en effecten (en niet door het voorschrijven van technieken). Waar nodig creëert de VVD hiervoor de benodigde experimenteerruimte, bijvoorbeeld als afval volgens de regelgeving niet gebruikt zou mogen worden als grondstof voor een nieuw productieproces.
- De overheid stimuleert innovatie en ondernemerschap, ook door zelf verantwoord en slim in te kopen. Bij iedere aanbesteding stelt de gemeente relevante eisen voor duurzaamheid en hergebruik van materialen⁹.
- De gemeentelijke overheid pakt een actieve rol bij het verduurzamen van de gemeente, zodat bewoners en ondernemers echt het gevoel hebben dat de overheid er voor hen is.
- <Gemeente> zet zo mogelijk een revoluerend fonds in om duurzame initiatieven te ondersteunen.

Leidraad 5.2 Overheid zit je niet in de weg: Voorbeeldrol op gebied van duurzaamheid

Leidraad 5.2 ... Waar de overheid je niet in de weg zit

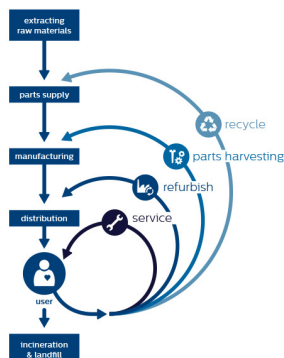
- De overheid stimuleert innovatieve en creatieve initiatieven die van belang zijn voor de samenleving. De overheid draagt daar ook aan bij door zelf het goede voorbeeld te geven op het gebied van duurzaamheid: streven naar energieneutraliteit van de panden en de trans-

⁷ De ambitie van "Parijs" is nagenoeg CO₂-neutraal in 2050 om te sterke opwarming van de aarde te voorkomen. Dat is een majeure opgave. Dat doel kan uitsluitend bereikt worden als er vanaf nu concrete stappen gezet worden. Gegeven de voortschrijdende inzichten over de opwarming van de aarde na "Parijs" (december 2015) ligt het voor de hand om nu een doelstelling te kiezen wanneer een gemeente CO₂-neutraal wil zijn.

Voorbeelden: Oslo energieneutraal in 2020; Amersfoort energieneutraal in 2030; Den Haag energieneutraal in 2040.

⁸ Den Haag heeft de volgende mijlpalen, met 2015 als referentie punt: 2022 -25%, 2030 -50%, 2040 -100%.

⁹ In de circulaire economie willen we materialen zo veel mogelijk hergebruiken. Op dit moment is dat vaak beperkt tot afval hergebruiken (bijv. champignons kweken op koffiedrab) en recycelen (bijv. glas, plastic).

Uitdaging is om materialen op een hoger waardeniveau te blijven gebruiken. Schiphol bijvoorbeeld koopt bij Philips licht, incl. het onderhoud; de lampen blijven van Philips. En in het nieuwe circulaire paviljoen van ABN Amro aan de Zuidas blijft Mitsubishi eigenaar van de lift. ABN Amro betaalt per liftbeweging. Bij dergelijke service / pay-per-use modellen blijft de verantwoordelijkheid voor de materialen volledig bij de producent; die heeft daardoor al vanaf het ontwerp een sterke prikkel voor lange levensduur, laag onderhoud, laag energiegebruik. En aan het eind van de levensduur komen de materialen weer terug bij de producent voor optimaal hergebruik. Overheden kunnen hierbij een belangrijke stimulerende rol spelen door slim duurzaam en circulair in te kopen.

portmiddelen die de gemeente gebruikt, duurzame criteria invoegen bij aanbestedingen.